

Lijst met Investerings

Bijlage 5 bij artikel 4.7.2 van de Regeling Europese EZK- en LNV-subsidies

Inhoudsopgave

Categorie A Precisielandbouw en Smart farming	2
Investerings in (datagedreven) plaats-, dier of plantspecifieke systemen voor monitoring, behandeling en/of toediening waarmee agrarische bedrijfsprocessen worden ondersteund.	2
Categorie B Digitalisering	4
Investerings in datagedreven sensorsystemen, analysesystemen zoals beslissingsondersteunende modellen of AI, robotica en/of autonome mechanisatie waar agrarische (bedrijfs-)processen worden ondersteund.	4
Categorie C Water, droogte, verzilting	6
Investerings in een verbeterde omgang met grondwater, oppervlaktewatergebruik en met de waterhuishouding van het eigen bedrijf die bijdragen aan de verhoging van de waterkwaliteit, verbetering van de waterhuishouding, het tegengaan van verdroging en/of het tegengaan van verzilting van de bodem.	6
Categorie D Duurzame bedrijfsvoering	8
Investerings in aanpassingen aan bedrijfsgebouwen, machines, installaties en apparatuur, die bijdragen aan klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en het verbeteren van de biodiversiteit en bodemkwaliteit.	8
Categorie E Natuurinclusieve landbouw en Kringlooplandbouw	11
Investerings in machines, installaties voor opslag en verwerking en opslag- en verwerkingsplaatsen waardoor optimaal gebruik kan worden gemaakt van de natuurlijke omgeving ('natuurlijk kapitaal') die worden geïntegreerd in de bedrijfsvoering en daarmee bijdraagt aan de kwaliteit van diezelfde natuurlijke omgeving en waardoor negatieve effecten op water, bodem en lucht kan worden verkleind.	11

Categorie A Precisielandbouw en Smart farming

Investerings in (datagedreven) plaats-, dier of plantspecifieke systemen voor monitoring, behandeling en/of toediening waarmee agrarische bedrijfsprocessen worden ondersteund.

Nr	Soort investering	Wel/niet subsidiabele kosten	Punten
A1	Groei en Oogsten	Subsidiabel - Systemen ten behoeve van inzicht in oogstvariabelen. Bij akkerbouw groeivariabelen. Bij veehouderij voor grasoogst. - Systemen voor plaatsspecifieke opbrengstmetingen - Systemen om de groei te monitoren, bijvoorbeeld door het gebruik van satelliet- of drones om data te verzamelen.	17
A2	Precisieberekening en -irrigatie	Omschrijving Investerings in gerichte (elektrische) beregeningsbevoeiingssystemen Subsidiabel - Software voor sensor-gestuurde irrigatie - Dripirrigatie/druppelslangen incl. besturing voor berekening/irrigatie - Aanschaf vlaksproeiers (alleen in combinatie met sproeibomen); - Aanschaf sproeibomen; - RWS (Root Watering System); - Laagvolume sproeier ten behoeve van nachtvorstbestrijding. - Elektrische aansturing van deze beregeningsbevoeiingsapparatuur Niet subsidiabel - Reguliere beregeningshaspels en slang - Beregeningsbomen	16
A3	Precisiebemesting	Omschrijving - systemen voor het gericht emissiearm, in de juiste dosering, zonder overlapping (= aangestuurd door GPS) in de bodem toedienen van vloeibare stikstofhoudende kunstmeststoffen bij het planten, zaaien, aanaarden of het moment dat het gewas er aantoonbaar om vraagt. Het aantoonbaar erom vragen bestaat alleen voor N-bijbemesting van aardappelen een systeem gebaseerd op sensorwaarnemingen; - systemen om vloeibare meststoffen via druppelslangen in de juiste dosering en op het juiste moment toe te dienen aan het gewas (fertilisatie). Systeem is gangbaar in glastuinbouw. In open teelten minder gangbaar; - systemen voor het meten van het stikstofgehalte van de toegediende mest met NIRS indien dit meteen wordt doorvertaald in het doseren; - systemen voor rijenbemesting met dierlijke mest; - systemen voor het digitaal meten van opbrengsten voor opbrengstkaarten ten behoeve van plaats specifieke teeltoptimalisatie. Subsidiabel - Systemen die plaats specifiek gewasbemesting kunnen toepassen. - GPS/GIS apparatuur, inclusief bodemkaart voor bovenstaande systemen. De GPS/GIS apparatuur voor deze systemen is alleen subsidiabel in combinatie met aanschaf van bovenstaande systemen. - Bijbehorende installatiekosten. Niet subsidiabel - De tractor waaraan wordt gekoppeld. - Zoedebemester - Abonnementen op software updates en servicecontracten. Behalve indien deze onlosmakelijk verbonden zijn aan de investering en het benodigde abonnement noodzakelijk is voor het correct functioneren van de investering.	16

A4	Precisie-gewasbescherming	Omschrijving • Sproeimachine bestemd voor het toedienen van gewasbeschermingsmiddelen of vloeibare meststoffen aan gewassen in de akkerbouw, bloembollen-, boom-, fruit- of vollegrondsteelt, of bedekte teelt waarbij het ontstaan van restvloeistof in de spuittank wordt voorkomen of met ten minste 50% gereduceerd. • Machine bestemd voor plaatsspecifieke bestrijding van ziekten, plagen of onkruiden in de akkerbouw, bloembollen-, boom-, fruit-, vollegrondsteelt of bedekte teelt zonder gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Of • Investerings in een sproeimachine met driftreducerende technieken, zoals: driftarme doppen, elektrische kantdoppen, luchtondersteuning, luchtstofmengsystemen sleepdoektechniek; • Investerings in een sproeimachine met volumereducerende technieken. • Bijbehorende installatiekosten. Subsidiabel • Een sproeimachine met volledig gescheiden vloeistofsystemen voor schoon water en spuitstof • Een sproeimachine waarbij de gewasbeschermingsmiddelen op het laatste moment voor het spuiten op het gewas in de spuitleiding vermengd worden door een selectieve doseringseenheid; • Een sproeimachine met een combinatie van doppen en driftreducerende technieken die zorgt voor een driftreductie van minimaal 90%. • aanleg en aanschaf vloeistofwerende vul- en wasplaats met opvang • Een machine, niet zijnde sproeimachine, waarmee ziekten, plagen of onkruiden mechanisch worden bestreden op basis van plaatsspecifieke waarneming van het doelorganisme of symptomen daarvan. • Autonome systemen of zelfrijders die bijdragen aan de het verminderen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. • systemen die obv. een taakkaart kunnen spuiten toevoegen, evt. in combinatie met PWM doppen (pulse width modulation) stimuleren in de regeling (dosering is dan flexibel aanpasbaar). • spotspray toepassingen: herkenning van onkruid mbv. camera's waarna alleen het onkruid bespoten wordt (sterke middelreductie) – deze systemen komen nu op de markt. Systemen zijn bijv. Weed-it, Garford, Ecorobotix • mechanische systemen als alternatief voor bespuitingen m.i. sterker stimuleren: denk aan camera gestuurde schoffelsystemen. • Systemen ter bestrijding van ridderszuring (combi met drone opnames of met camera op de spuitboom). • Systemen die obv. een taakkaart kunnen spuiten. Idem voor spotspraying. Let op: het percentage restvloeistofreductie of driftreductie moet worden vermeld in het projectplan en op de offerte bij het betaalverzoek. Niet subsidiabel • De tractor waaraan wordt gekoppeld • kosten voor gebruik van drift reducerende additieven	16
A5	Variabel zaaien en poten	Subsidiabel • (Autonome) Machines voor het uitvoeren van een grondbewerking en dit combineren met variabel zaaien/poten/planten. • GPS/GIS apparatuur in combinatie met een investering in een machine voor spitten en zaaien/poten/planten tegelijk. • Bijbehorende installatiekosten. • Bijbehorende installaties die meststoffen en/of gewasbeschermingsmiddelen kunnen toedienen.	14

Categorie B Digitalisering

Investerings in datagedreven sensorsystemen, analysesystemen zoals beslissingsondersteunende modellen of AI, robotica en/of autonome mechanisatie waar agrarische (bedrijfs-)processen worden ondersteund.

Nr	Soort investering	Wel/niet subsidiabele kosten	Punten
B1	Digitale voorzieningen voor weidegang	Subsidiabel - Systemen die (verschillende) diergerelateerde zaken kunnen registreren en monitoren, zoals locatie, vruchtbaarheid en gezondheid. - Automatische weide-selectiepoorten voor koeien voor toegang richting de weide - Aanschaf van software behorend bij een selectiepoort/GPS systeem voor koeien. - Bijbehorende installatiekosten. Niet subsidiabel - Hardware zoals laptops/ computers, tablets etc. voor het ontvangen/ invoeren/sturen van GPS gegevens. - Abonnementen op software updates en servicecontracten. Behalve indien deze onlosmakelijk verbonden zijn aan de investering en het benodigde abonnement noodzakelijk is voor het correct functioneren van de investering.	19
B2	Beslissingsondersteunende (software-)systemen voor de land- en tuinbouw	Omschrijving Softwaresystemen voor beslissingsondersteuning en vergroting inzicht teelt en bedrijfsvoering zolang dit bijdraagt aan duurzaamheidsopdrachten. Subsidiabel - Beslissingsondersteunende modellen en/of systemen voor: - weersextremen; - gewasbescherming; - bemesting; - oogstraming; - emissiearm uitrijden van mest op basis van weersomstandigheden ¹ - Software voor het meest optimale technieken spuitmoment; - Planningssystemen voor teeltmaatregelen, zaaien/planten/poten en oogsten; - Bodem-, gewas-, watersensoren en -systemen, met name gericht op EC - Managementpakket voor de landbouw (o.a. Agromanager e.d.); Niet subsidiabel - Apparatuur benodigd voor het aflezen van de ICT en sensor techniek waaronder computers, laptops, tablets en smartphones. Abonnementen op software updates en servicecontracten. Behalve indien deze onlosmakelijk verbonden zijn aan de investering en het benodigde abonnement noodzakelijk is voor het correct functioneren van de investering.	19
B3	Robotisering - duurzame bestrijding	Omschrijving Autonome systemen voor het herkennen en bestrijden van ziekten/plagen/onkruiden. Subsidiabel - Robots die ziekten/plagen/onkruiden herkennen en op duurzame wijze bestrijden - Drones ten behoeve van de duurzame bestrijding van schadelijke insecten	19

B4	Software ten behoeve van korte ketens	Subsidiabel - Aanschaf software t.b.v ketentransparantie (RFID-tags op oogstkisten) - Digitaal communicatiemateriaal zoals websites Niet subsidiabel Abonnementen op software updates en servicecontracten. Behalve indien deze onlosmakelijk verbonden zijn aan de investering en het benodigde abonnement noodzakelijk is voor het correct functioneren van de investering.	18
B5	Robotisering – akker- en weidevogels	Subsidiabel Drones ten behoeve van het geautomatiseerd ontwijken van nestlocaties akker- en weidevogels	14
B6	EC meters en monitoringssensoren	Omschrijving Investerings in meet- en monitoringsapparatuur voor het meten van onder andere de dikte en diepte van de waterlens en meten van bodemverdichting. Subsidiabel - EC meters en monitoringssystemen voor het bepalen van vocht-, zuur- en zoutgehalte - Beslissingsondersteuning op basis van sensordata en monitoring - Meet- en monitoringsapparatuur voor het meten van onder andere de dikte en diepte van de waterlens, meten van bodemverdichting, PH meters, continuemeters, penetrometers. Bij aanschaf kan ook de bijbehorende software ten behoeve van interpretatie worden gesubsidieerd. - Continuometers - Grondwatermeters - Oppervlaktewatermeters bij berekening uit oppervlaktewaters. - Penetrometers - PH meters - Vochtsensoren - Fosfaat- en nitraatmeter Niet subsidiabel Abonnementen op software updates en servicecontracten. Behalve indien deze onlosmakelijk verbonden zijn aan de investering en het benodigde abonnement noodzakelijk is voor het correct functioneren van de investering.	10

Categorie C Water, droogte, verzilting

Investerings in een verbeterde omgang met grondwater, oppervlaktewatergebruik en met de waterhuishouding van het eigen bedrijf die bijdragen aan de verhoging van de waterkwaliteit, verbetering van de waterhuishouding, het tegengaan van verdroging en/of het tegengaan van verzilting van de bodem.

Nr	Soort investering	Wel/niet subsidiabele kosten	Punten
C1	Materieel voor bewerking van percelen om kans op perceelafspoeling te reduceren	Omschrijving Gericht op vermindering perceelafspoeling. Subsidiabel - Drempelmachine voor ruggenteelten - Greppel/sleuvenfreemachine	17
C2	Klimaat-adaptieve, peilgestuurde drainage	Subsidiabel - Aanleg klimaat adaptieve, peilgestuurde, regelbare drainage - Aanpassing van bestaande peilgestuurde (regelbare) drainage met een extra ontluchtingsdrain Let op! - Om voor definitieve subsidie vaststelling in aanmerking te komen is het mogelijk dat een vergunning via het Waterschap/beheerder toegekend moet zijn. - In geval u vergunningsplichtig bent, moet een bewijsstuk van de start van de vergunningsprocedure worden meegezonden met de subsidieaanvraag. - In geval u vergunningsplichtig bent, dan dient u voor vaststelling, de vergunningen via het Waterschap/beheerder toegekend te hebben gekregen.	16
C3	Waterbeheervoorzieningen ter verlaging van risico's van verontreiniging door erfafspoeling bij een veehouderij of door afvalwater uit de veehouderij, akkerbouw, bloembollen-, boom-, fruit-, vollegrond- of bedekte teelt	Subsidiabel - Aanleg van overdekte verharde, vloeistofdichte vul- en wasplaats voor spuitmachines, inclusief een voorziening voor opvang en opslag en zuivering of verdamping van waswater. - Biologisch of ander zuiveringssysteem voor was- en spoelwater van spuitmachines (dat wil zeggen de aanschaf en aanleg van een vloeistofdicht biologisch zuiveringssysteem of de aanschaf van zuiveringssystemen die werken op basis van onder andere ozon of UV). - Systemen voor de verdamping van was- en spoelwater van spuitmachines. - Aanleg en inrichting van een erf waarbij erfwater wordt opgevangen voor afvoer of verwerking middels zuiveren of verdampen (gesloten erf voor gewasbeschermingsmiddelen) - Kistenwater inclusief opvang restwater voor afvoer of verwerking (zuiveren of verdampen) - Een waterdichte opvangput waarmee verontreinigd afvalwater van het bedrijf gescheiden blijft van regulier rioolsysteem. Inclusief de buizen, goten, richels voor afvoer; - Aanvullende erf- en zuiveringsvoorzieningen voor de bollenteelt met spoelwater. - Waterveegmachine met opvangbak erfafspoeling of bedrijfsafvalwater. - Veegmachine voor het schoonhouden van het erf ter voorkoming van erfafspoeling bij regen. - Opvang- en afvoersysteem van perssappen (onder sleufsilo's). - Bijbehorende installatiekosten Niet subsidiabel - Systemen voor het lozen van drain- of afvalwater vanuit kassen. - Overkapping voor een voederopslag; - Overkapping voor een mestopslag;	15

		• Kosten voor herinrichting van het erf; • Erfverharding; • Hemelwatersysteem waaronder dakgoten, buizen voor afvoer en reguliere riolering; • Spoelplaats (voor materieel anders dan een spuitmachine e.d.) • Kuilplaten; • installaties of machines voor opvang van perssap of percolaat indien een overloopvoorziening is of wordt aangebracht naar het reguliere riool, de bodem of het oppervlaktewater; Waterzuiveringsinstallatie	
C4	Ondergrondse waterberging en bovengrondse wateropvang (inclusief hemelwateropvang)	Subsidiabel • Waterbassins ten behoeve van hemelwateropvang inclusief bijbehorende pijpleidingen, voorzieningen ten behoeve van de opvang van hemelwater van daken, bijbehorende installatiekosten, hekwerk, taludbescherming, graafwerk en de aanleg van een opvangput voor het verdund uitrijden van mest in het kader van stikstofemissiereductie en waterbesparing. • Voorzieningen voor ondergrondse wateropslag waaronder freshmaker, kreekrug-infiltratiesystemen en diepdraininfiltratie. Let op! Om voor definitieve subsidie vaststelling in aanmerking te komen moeten de vergunningen via het Waterschap/beheerder toegekend zijn. Een bewijsstuk van de start van de vergunningsprocedure moet worden meegezonden met de subsidieaanvraag.	15
C5	Stuwen	Subsidiabel • Aanschaf en aanleg van: - Waterconserveringsstuw; - Knijpstuw; - Zoete stuw; Let op! Om voor subsidie in aanmerking te komen is toestemming vanuit het waterschap/beheerder verplicht. Een bewijsstuk moet worden meegezonden met de aanvraag	14
C6	Omgekeerde osmose	Omschrijving Het verminderen van het waterverbruik van biologische luchtwassers met ten minste 60%, door met omgekeerde osmose het spuiwater te zuiveren, waarna het gezuiverde spuiwater opnieuw wordt gebruikt in de biologische luchtwasser en het resterende concentraat nuttig wordt toegepast. Subsidiabel • Een omgekeerde osmose-eenheid. • Een opslagvoorziening voor het concentraat. • Een opslagvoorziening voor het te recirculeren waswater. • Voorzieningen om het behandelde spuiwater geschikt te maken voor hergebruik. Niet subsidiabel • Luchtwasser Spuiwateropslag en waswateropslag	12

Categorie D Duurzame bedrijfsvoering

Investerings in aanpassingen aan bedrijfsgebouwen, machines, installaties en apparatuur, die bijdragen aan klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en het verbeteren van de biodiversiteit en bodemkwaliteit.

Nr	Soort investering	Wel/niet subsidiabele kosten	Punten
D1	Elektrische voertuigen of met waterstof aangedreven, gericht op het uitoefenen van landbouwgerichte activiteiten	Omschrijving Elektrische of hybride aangedreven mobiele machine bestemd voor het verrichten van werkzaamheden in de land- en tuinbouw, waarbij de aandrijving is voorzien van een elektromotor, waarbij voor de opslag van energie een of meerdere accu's worden toegepast. Subsidiabel - Elektrische machines/werktuigen gericht op het uitoefenen van landbouwgerichte activiteiten. - Oplaadpunt voor elektrische of hybride aangedreven mobiele machines, bestemd voor het verrichten van werkzaamheden op het bedrijf, voor het elektrisch laden van accu's van eigen elektrische of hybride aangedreven mobiele machines, die zijn voorzien van een geheel of gedeeltelijke elektrische hoofdaandrijving, waarbij het oplaadpunt is opgesteld op het eigen bedrijfsterrein. - Een oplaadsysteem en al dan niet de volgende onderdelen: een ontlaadsysteem, een meet- en regelsysteem, een lockerkast met een stroomafnamepunt per locker en een stekkerherkenningssysteem. - Bijbehorende aanleg en installatiekosten. Niet subsidiabel - Elektrische auto's, fietsen of andere vervoersmiddelen voor personen - Mestschuiven	19
D2	Klimaatbestendige fruitteelt	Omschrijving Investerings voor klimaatbestendig telen Subsidiabel - Hagelnetten boven fruit - Regenkappen kersen en bessen Let op! bovenstaande maatregelen zijn alleen subsidiabel indien de eventueel benodigde vergunningen aanwezig zijn voor indiening van het project. Bij de aanschaf van anti hagelsystemen moet worden voldaan aan de wettelijke eisen die worden gesteld vanuit de gemeente.	16
D3	Aanpassing klimaatverandering	Subsidiabel - aanschaf en installatie nachtvorst propeller - constructie en aanschaf hagelnetten; - constructie en aanschaf regenkappen; - meerkosten van aanschaf van gehard glas voor gebruik in bestaande of nieuwe kassen; niet subsidiabel (nieuw)bouw van een kas. Let op! bovenstaande maatregelen zijn alleen subsidiabel indien de eventueel benodigde vergunningen aanwezig zijn voor indiening van het project. Bij de aanschaf van anti hagelsystemen moet worden voldaan aan de wettelijke eisen die worden gesteld vanuit de gemeente.	16

D4	Mestvergistingsinstallaties	Omschrijving Het gaat hierbij om kleinschalige bedrijfsvergisters, die passen in het terugbrengen van de emissies van methaan en ammoniak op veehouderijbedrijven, doordat emissies niet ontstaan, worden afgevangen en verwaard en weer teruggebracht worden in de kringloop. Subsidiabel • Maximale omvang vergisters is 25.000 ton mest • Voor Stikstof: Mono/Mestvergister per se met stikstofstripper; • Alle mestverwerkingsinstallaties voor de verdere verwerking van de vergiste mest waaronder stikstofstrippers tot een kunstmestervanger en/of hoogwaardige meststoffen zoals compost, korrels, vloeibare stikstofhoudende kunstmeststoffen, etc. zodat de afzetmogelijkheden van het eindproduct worden vergroot. Deze kosten van de mestverwerkingsinstallatie zijn niet subsidiabel zonder daadwerkelijke aanschaf van een mestvergisting-installatie; • Bijbehorende installatiekosten. Niet subsidiabel Een mogelijk ook aan te sluiten mestscheidingsinstallatie hoort hier niet bij, dat is een aparte investering. Let op! De opgewekte energie moet gebruikt worden door de eigen landbouwonterneming. Het worden van (netto) energieleverancier door deze investering is niet subsidiabel.	16
D5	Mestopslag en mestaanwending	Omschrijving Investerings voor bovenwettelijke mestopslag (>7 maanden < 10 maanden) en mestaanwending die emissiereductie voor methaan en ammoniak realiseren.	15
D6	Aanpassen huisvesting en bedrijfsvoering	Omschrijving Invulling conform goedgekeurde technieken, zoals vermeld op de meeste recente milieulijst of de milieulijst van 2021(MIA Vamil). Potstallen zijn subsidiabel vanwege de toepassing van de mest als bodemverbeteraar. Subsidiabel • Potstallen, bijvoorbeeld de gehele potstal, of een overdekte opslag en/of een beluchting/sproei-installatie voor de bodembedekker • Bijbehorende aanleg- en installatiekosten. Niet subsidiabel • Fundering waarop vloer ligt • Mestkelder • Muren en dak stal • Mestkanaal • Sloopkosten oude vloer • Let op: maximum opslagcapaciteit bij bv. Potstal is 600m3.	15
D7	Potafdekininstallatie boom-, vaste planten- of sierteelt	Omschrijving Bestemd voor het in de boom-, vaste planten- of sierteelt tegengaan van de groei van onkruid in de potten, door het machinaal strooien van een afdeklaag bestaande uit los organisch materiaal op de bovenzijde van het substraat. Subsidiabel • Een elevator • Doseersysteem • Transportbanden en een trilsysteem.	12

D8	Mechanische mestscheidingsinstallatie	Omschrijving Het eindproduct zorgt voor toegenomen bruikbaarheid van de stromen in bijv. de akkerbouw. Subsidiabel • Mechanische mestscheidingsapparatuur zodat de ruwe mest door de mechanische bewerking wordt gescheiden in een dikke fractie en een dunne fractie. • Bijbehorende installatiekosten.	10
D9	Machines die dunne fractie van digestaat tot 70% kunnen verdampen	Omschrijving Voor biogasinstallaties ontstaan er problemen met de afzet van digestaat, terwijl de verduurzaming van stroom en gas wel door moeten gaan. Er zijn machines op de markt welke de dunne fractie van digestaat tot 70% van het totaal kunnen verdampen. De investering moet gepaard gaan met afzuiging en reiniging van de lucht.	6

Categorie E Natuurinclusieve landbouw en Kringlooplandbouw

Investerings in machines, installaties voor opslag en verwerking en opslag- en verwerkingsplaatsen waardoor optimaal gebruik kan worden gemaakt van de natuurlijke omgeving ('natuurlijk kapitaal') die worden geïntegreerd in de bedrijfsvoering en daarmee bijdraagt aan de kwaliteit van diezelfde natuurlijke omgeving en waardoor negatieve effecten op water, bodem en lucht kan worden verkleind.

Nr	Soort investering	Wel/niet subsidiabele kosten	Punten
E1	Vergistingsinstallaties	Subsidiabel • Plantaardige vergister; • Bijbehorende verwerkingsinstallaties voor de verdere verwerking van zodat de afzetmogelijkheden van het eindproduct worden vergroot. Deze kosten van de verwerkingsinstallatie zijn niet subsidiabel zonder daadwerkelijke aanschaf van een vergistingsinstallatie; • Bijbehorende installatiekosten; Niet subsidiabel In deze categorie zijn mestvergistingsinstallaties niet subsidiabel. Let op! De opgewekte energie moet gebruikt worden door de eigen landbouwonderneming. Het worden van (netto) energieleverancier door deze investering is niet subsidiabel.	17
E2	Mengteelten zoals strokenteelt/pixelteelt/agroforestry en nieuwe teelten zoals eiwitten	Omschrijving (Aangepaste) machines voor strokenteelt/pixelteelt en agroforestry en nieuwe teelten zoals eiwitten Subsidiabel • Aangepaste zaaimachines t.b.v. genoemde mengteelten • strokenfrees of strokenploeg • Oogstmachines of andere aangepaste machines voor gewasmanagement voor mengteelten en/of eiwitgewassen • Zelfrijdende machines voor strokenteelt Niet subsidiabel: Trekken	17
E3	Vermindering bodemverdichting door ondiepe, niet kerende grondbewerking, vaste rijpaden en mechanische onkruidbestrijding	Omschrijving Systemen, machines, werktuigen die gericht zijn op niet kerende, ondiepe bodembewerking en het oppervlakkig vermengen van gewasresten (eventueel in combinatie met direct zaaien, poten of planten) Subsidiabel • Spit-zaai, grondfrees-zaai; rotoreg-zaai, schoffel-zaai combinaties; • Grondwoelers • Schijveneggen; • Cultivatoren; • Schoffels; • Wiedrobots; • Schoffeltuig eventueel met camera besturing en of vingerwieders of torsiwieders. • Rijenfrees voor onkruidbestrijding in het gewas, wiedeg, wiedbed, onkruidbrander, onkruidsnijder. • mechanische loofsnijder of mechanische wortelsnijder of looftrekker • Ecoploeg of andersoortige ondiepe bewerkingen (maximale diepte van 18 cm). • Machines voor inwerken groenbemesters, ruige mest en gewasresten (schijveneg) • Machines, hulpmiddelen of aanpassingskosten voor het overschakelen op een teeltsysteem met vaste rijpaden, waarbij onbereiden bedden ontstaan met een breedte van tenminste 280 cm.	16

		- Rupsbanden voor onder tractor of (zelfrijdende) oogstmachine. - Luchtdrukwijselsystemen met een zodanige capaciteit dat de banden binnen 5 minuten op 2 bar kunnen worden gebracht. inclusief installatie kosten. Subsidiabel zijn maximaal vier banden (die zeer geschikt zijn voor zeer lage druk) per aangeschaft systeem. Door aanpassing van bandendruk aan omstandigheden kan structuurschade worden verminderd. - GPS/GIS of aanpassingen aan de apparatuur i.c.m. bovenstaande investeringen - bij de aanschaf van een van de bovenstaande systemen/werktuigen kan ook een wildredder gesubsidieerd worden. Niet subsidiabel - Grotere zwaardere machines die bodemverdichting verergeren en daarmee achteruitgang van bodembioïologie en dus organisch stofverlies. - Trekkers - banden en wielen - Abonnementen - ploegen en spitmachines (krukas en roterend) Afleverkosten	
E4	Zaaimachines of zaaimachine-aanpassingen voor vanggewassen en groenbemesters	Omschrijving Zaaiapparatuur die gewas rechtstreeks in de groenbemester of gras kan zaaien, ter voorkoming van een extra werkgang of doodspuiten. Subsidiabel - Zaaimachines voor inzaaien voor "onder gewassen" zoals gras bij mais - machines voor onderzaai in mais	15
E5	Verwerken enkelvoudig (gerst, tarwe, mineralenmengels) krachtvoer	Subsidiabel - machines of installaties om producten mee te bewerken zoals malen, pletten en snijden. Niet subsidiabel - voermengwagen of machines voor het uitkuilen of verwerken van ruwvoer. - opslag zoals sleufsilos en kuilplaten en silosmachines of systemen om krachtvoer te verstrekken.	15
E6	Machine voor het combineren van grondbewerking, spitten en/of zaaien en poten/planten	Omschrijving Deze investering draagt bij aan een betere basis voor bodemleven - biodiversiteit, en draagt bij aan het voorkomen van uitspoelen door het voorkomen van bodemverdichting. Let op! Maximale gewicht, banden, asdruk, breedte Subsidiabel - Machines die werkgangen combineren door tegelijk te spitten én te zaaien/poten/planten; - Machines voor het uitvoeren van een grondbewerking en dit combineren met zaaien/poten/planten. - GPS/GIS apparatuur in combinatie met een investering in een machine voor spitten en zaaien/poten/planten tegelijk. - Bijbehorende installatiekosten. - Bijbehorende installaties die meststoffen en/of gewasbeschermingsmiddelen kunnen toedienen. Let op! bij aanschaf van een van de bovenstaande machines kan een wildredder mee worden gesubsidieerd.	15
E7	Hooidrooginstallatie	Omschrijving Installatie voor het drogen en gecontroleerd bewaren van hooi. Subsidiabel - Droogvlakken - Droger - Verdelgrijper	14

E8	Verwerken en toepassen van organisch restmateriaal	Omschrijving Investerings die specifiek bedoeld zijn voor de verwerking van organisch restmateriaal (niet zijnde mest op bedrijfsniveau) met als doel het verhogen van bodemkwaliteit. Zoals: materieel voor het maaien en ophalen van slootkanten, het verwerken en toepassen van gewasresten, maaisel van slootkanten, bermen of natuurterreinen, slootbagger of compost hiervan. Subsidiabel • Machines en werktuigen voor het inwerken of onderwerken van gewasresten, ruige mest, vaste mest en groenbemester met behulp van schijven(eg), rollen, tanden of snijders of hakselaars • Materiaal om specifiek voor maaien van slootkanten en maaisel op de kant te kunnen deponeren en ophalen voor verdere verwerking. • Materieel voor het verwerken van organisch restmaterieel • Baggerspuit voor het verspreiden van slootbagger over het perceel • Machines/installaties voor het composteren of het maken van bokashi. • Werktuigen voor het snijden of hakselen en gelijkmatig uitstrooien van beheergras, bermmaaisel, slootmaaisel of gewasresten over landbouwgrond. • GPS i.c.m. bovenstaande investeringen Niet subsidiabel • Grasmaaier die behalve voor het maaien van bermen ook gebruikt kan worden voor ander maaiwerk • Vergistingsinstallaties waarin mest of restmateriaal van buiten het bedrijf gebruikt wordt • Afleverkosten en abonnementen • Kiepwagens, silagewagens en opraapwagens • Indien gangbaar materieel beschikbaar is, dat nog bruikbaar is voor hetzelfde doel, dan is de "klimaatwinst" negatief.	14
E9	Raffinage installatie voor groene agrarische stromen	Subsidiabel Mobiele installatie voor de raffinage van groene plantaardige (rest) stromen zoals gras en groenresten van snijbedrijven.	13
E10	Niet digitale voorzieningen voor weidegang	Subsidiabel: • Aanleg van een oversteekplaats, zoals veeroosters en/of een koetunnel) • Bijbehorende aanleg- en installatiekosten • Mobiele melkrobot Niet subsidiabel • Hardware zoals laptops/ computers, tablets etc. voor het ontvangen/ invoeren/sturen van GPS gegevens. • Kavelpaden • Abonnementen op software updates en servicecontracten.	13
E11	Opslagplaatsen ten behoeve van verwerking organische materiaal tot compost en/of bokashi	Omschrijving Investerings in opslag van gewasresten, vaste mest of compost hiervan, niet zijnde drijfmest, met als doel het verhogen van bodemkwaliteit (organische stofgehalte en bodemstructuur) Subsidiabel Opslagplaatsen van vaste mest, compost, bokashi voor langere termijn (meer dan 9 maanden) zodat op de goede momenten de mest/compost toegepast kan worden en de kwaliteit behouden blijft.	12
E12	Bokashi-fermenteerinstallatie	Omschrijving Fermenteerinstallaties ter vermindering gebruik van kunstmest, gewasbeschermingsmiddelen en ter verbetering van de bodemkwaliteit.	9